

31.12.2009

Dnro 1777/4/08

Ratkaisija: Apulaisoikeusoikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Ulla-Maija Lindström

HENKILÖTUNNUKSIA EI SAA VAATIA VAIN TIETOJÄRJESTELMÄN OMINAISUUKSIENTAKIA - VIRKAMIEHEN HENKILÖLLISYYDEN TULISI ILMETÄ MAKSUKEHOTUKSESTA

1

KANTELU

Kantelija pyysi 16.5.2008 tekemässään kantelukirjoituksessa eduskunnan oikeusasiamiestä tutki-
maan Kuopion kaupungin pysäköinninvalvojan menettelyn pysäköintivirhemaksun palauttamisessa.

Kantelijan kirjoituksen mukaan pysäköinnintarkastaja määräsi 1.3.2007 hänelle pysäköintivirhemak-
sun. Kuopion hallinto-oikeus kumosi 22.4.2008 antamallaan päätöksellä pysäköinninvalvojan Kanteli-
jan vastalauseeseen antaman päätöksen ja poisti määrätyn pysäköintivirhemaksun. Koska maksua
ei ollut palautettu Kantelijan tilille 2.5.2008 mennessä, hän lähetti pysäköinninvalvojalle kirjeen, jossa
hän kiirehti maksun palauttamista. Hän oli pyytänyt pysäköinninvalvojalta vastausta kirjeessään
esittämiinsä kysymyksiin. Hän oli tiedustellut muun ohella, miksi pysäköinninvalvonnasta tiedusteltiin
hänen henkilötunnustaan ja miksi sitä tiedusteltiin hänen vaimoltaan. Lisäksi hän oli vaatinut tietoa
siitä, kuka oli pysäköintivirhemaksun määrännyt. Hänen saamansa pysäköintivirhemaksun kehotus-
lomakkeen allekirjoitus oli epäselvä ja siitä puuttui nimenselvennys.

Pysäköinninvalvoja vastasi Kantelijalle tekstiviestillä 7.5.2008 ja ilmoitti, että maksu oli palautettu
hänen tililleen. Samalla pysäköinninvalvoja kehotti Kantelijaa halutessaan ottamaan yhteyttä hä-
neen. Kantelijan mukaan tekstiviestillä vastaaminen ja osaan kysymyksiin vastaamatta jättäminen ei
ollut hyvän hallintotavan mukaista.

2

SELVITYS

Kirjoituksen johdosta hankittiin Kuopion kaupungin pysäköinninvalvojan selvitys.

Pysäköintivirhemaksuasian käsittely

Kuopion kaupungin pysäköinnintarkastaja oli 1.3.2007 antanut maksukehotuksen Kantelijan ajoneu-
volle. Kaupungin pysäköinninvalvojana tuolloin toiminut A hylkäsi 14.3.2007 antamallaan päätöksellä
Kantelijan vastalauseen. Kuopion hallinto-oikeus 22.4.2008 antamallaan päätöksellä muutti maksu-
kehotuksen huomautukseksi, koska se arvioi Kantelijan pysäköintivirheen vähäiseksi.

Kantelija lähetti pysäköinninvalvoja A:lle osoitetun 2.5.2008 päivätyn kirjeen, jossa hän oli tiedustel-
lut pysäköintivirhemaksun palauttamista. A ei enää toiminut pysäköinninvalvojana. Selvityksen antaja

B on toiminut pysäköinninvalvojana 1.12.2007 lähtien.

Pysäköinninvalvoja oli hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksi saatuaan antanut 25.4.2008 Kantelijan pysäköintivirhemaksun palauttamisesta maksumääräyksen, jonka eräpäivä oli 2.5.2008. Kuopion kaupunki on ulkoistanut maksupalvelunsa X Oy:n hoidettavaksi. Maksujen maksamisessa voi esiintyä tämän vuoksi muutaman päivän viive, mikä oli otettu huomioon myös palautetun maksun eräpäivää harkittaessa. Koska kaupungin käyttämä pankkiyhteys oli Kantelijaan nähden eri pankissa, Kantelija sai suorituksen tililleen 5.5.2008.

Kaupungin käytössä oleva maksuohjelma edellyttää, että palautettava maksu kohdennetaan henkilötunnuksella oikealle henkilölle. Tämän vuoksi pysäköinninvalvonnasta oli yritetty useasti ottaa yhteyttä Kantelijaan. Eräällä kerralla Kantelijan puhelimeen oli vastannut henkilö, joka esittäytyi Kantelijan aviopuolisoksi. Tällöin hänelle oli ilmoitettu, mistä viranomaisesta soitto tuli ja mihin asiaan liittyen Kantelijaa tavoiteltiin. Kantelijan aviopuoliso oli oman harkintansa jälkeen ilmoittanut Kantelijan henkilötunnuksen.

Selvityksen mukaan pysäköintivirhemaksun palauttaminen tapahtui Kantelijan kannalta kohtuullisessa ajassa ja pysäköinninvalvojan kannalta viivytyksettä. Kantelijan henkilötunnus oli tarpeen maksuohjelman edellyttämän yksilöinnin vuoksi eikä henkilötunnuksen hankkiminen tapahtunut epäasiallisesti.

Kantelijan kirjeet ja tekstiviestin käyttö

Pysäköinninvalvonnasta oli yritetty ottaa yhteyttä Kantelijaan, koska hän oli lähettänyt pysäköinninvalvontaan 2.5.2008 päivätyyn kirjeen. Kantelija ei vastannut pysäköinninvalvontatoimiston tai pysäköinninvalvojan useisiin soittoyhteyksiin. Koska pysäköintivirheasian käsittely oli jo kirjeen saapumishetkellä päättynyt, pysäköinninvalvoja arvioi parhaiten toimivaksi tavaksi lähettää Kantelijalle tekstiviesti 7.5.2008. Viestistä ilmeni, että Kantelijaan otettiin yhteyttä hänen lähettämänsä kirjeen vuoksi. Laissa ei ole säädetty, ettei tiedusteluihin voisi vastata puhelimella tai tekstiviestillä.

Pysäköinninvalvoja ei missään vaiheessa ilmoittanut Kantelijalle, ettei hän tule saamaan tietoa maksumääräyksen antaneen pysäköinnintarkastajan nimestä. Kaupunki katsoo, että Kantelija on pysäköintivirhemaksuasiassa asianosaisasema ja tähän perustuen hänellä on oikeus saada mainittu tieto. Pysäköinninvalvontaan liittyy useita työturvallisuusongelmia (viimeisin pysäköinnintarkastajaan virkatehtävien vuoksi kohdistunut rikos oli käsittelyssä Kuopion käräjäoikeudessa 17.7.2008). Pysäköinnintarkastajan nimi annetaan tiedoksi asianosaiselle, mutta parhaiten tieto on annettavissa pysäköinninvalvojan luona ja siksi Kantelijaa oli pyydetty ottamaan yhteyttä pysäköinninvalvojaan. Koska Kantelija ei ollut yhteydessä, tiedon antamisesta ei voitu tarkemmin sopia. Nyt voidaan todeta, että maksumääräyksen oli antanut pysäköinnintarkastaja C.

Henkilötunnuksen käsittelystä pyydetty lisäselvitys 14.10.2008

Pysäköintivirhemaksua koskevassa hallinnollisessa muutoksenhaussa (vastalauseen käsittely) asiakkaan henkilötunnuksen saaminen on tarpeen useista syistä. Ensinnäkin henkilötunnus on tarpeen asiakkaan yksilöinnin vuoksi eli laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi. Lisäksi henkilötunnus tarvitaan pysäköintivirhemaksuja koskevassa perintätoimessa eli saatavien perinnässä. Edelleen kaikissa vastalauseissa ei ilmoiteta tilinumeroa, johon mahdollinen palautettava pysäköintivirhemaksu voitaisiin suorittaa, tai osoitetietoa, johon päätös voidaan lähettää. Tällöin pysäköintivalvontatoimiston

on pyydettävä asiakkaalta puuttuva tieto. Helpoiten tieto on saatavissa puhelimitse. Toimiston on tietenkin varmistuttava, että puhelimeen on vastannut oikea henkilö ja siksi henkilöä pyydetään ilmoittamaan puuttuvan tiedon lisäksi henkilötunnus.

Maksun palauttamisessakin on varmistuttava siitä, että maksu palautuu oikealle asiakkaalle. Tieto henkilötunnuksesta on tarpeen myös, kun asiakas on kesken käsittelyn esimerkiksi muuttanut pankkiyhteyttään ja jättänyt ilmoittamatta muutoksesta. Tällöin maksun palauttaminen ei onnistu ilmoitetulle tilille ja maksun kohdentaminen oikealle henkilölle aiheuttaa henkilötiedon puuttuessa tarpeetonta selvitystyötä ja viivettä myös asiakkaan kannalta. Lisäksi pysäköinninvalvoja toteaa, että pysäköintivirhemaksuasioissa maksu voidaan palauttaa asiakkaalle myös käteisenä. Tällöinkin on varmistuttava siitä, että maksunsaaja on oikea henkilö. Käytännössä asiakasta pyydetään esittämään henkilötietonsa. Henkilötunnuksen tarve perustuu tosiasiallisesti suurelta osin muuhun syyhyyn kuin kaupungin käytössä olevaan maksuohjelmaan.

Henkilötunnuksen käytölle on siten useita syitä. Nyt kantelun kohteena olevassa tapauksessa asiakas oli hallinto-oikeuden päätöksen jälkeen jättänyt vastaamatta useisiin soittoyrityksiin. Hänen kanssaan ei siksi voitu keskustella palautettavan maksun maksuajankohdasta tai maksutavasta. Maksun palauttaminen oli ollut mahdollista vain pankkiyhteyttä käyttäen. Pysäköinninvalvontatoimiston on tullut edellä lausuttujen seikkojen vuoksi selvittää ilmoitetun tilinumeron lisäksi asiakkaan henkilötunnus. Pysäköinninvalvontatoimisto ei ollut pyytänyt ulkopuolista henkilöä ilmoittamaan asiakkaan henkilötunnusta, vaan se on ilmoitettu viranomaiselle oma-aloitteisesti.

3

RATKAISU

Henkilötunnuksen käsittely pysäköintivirhemaksun palautuksessa

Pysäköintivirhemaksusta annetun lain 8 §:n mukaan pysäköintivirhemaksu on virheen tehneen kuljettajan suoritettava. Auton ja moottoripyörän osalta maksusta on vastuussa myös se, joka virheen tapahtumisen aikaan oli ajoneuvon omistaja, tai hänen sijastaan se, jolle ajoneuvoja koskevaan rekisteriin tehdyn ilmoituksen mukaan on pysyvästi luovutettu ajoneuvon hallinta, jollei omistaja tai haltija saata todennäköiseksi, että ajoneuvo tuolloin oli ollut luvottomasti kuljettajan käytössä, taikka osoita, ettei hän muusta syystä ole velvollinen vastaamaan maksusta.

Pysäköintivirhemaksusta annetun lain 9 §:n 1 momentin mukaan ajoneuvon kuljettajalle on annettava kirjallinen kehoitus suorittaa maksu kahden viikon kuluessa kehotuksen antamispäivästä. Jollei kuljettajaa tavata, voidaan maksukehoitus kiinnittää ajoneuvon näkyvälle paikalle.

Pysäköintivirhemaksusta annetun asetuksen 4 §:n 1 momentin mukaan moottoriajoneuvoon kiinnitettävässä tai sen kuljettajalle annettavassa maksukehotuksessa on mainittava asian numero, ajoneuvon tunnusmerkki, virheen laatu, virheen tekoaika ja -paikka, maksettava määrä, maksuaika ja -paikka sekä tili, jolle maksu suoritetaan, seuraus maksun laiminlyönnistä sekä kenelle ja missä ajassa vastalause voidaan esittää. Muun ajoneuvon osalta maksukehotuksessa mainitaan muutoin samat tiedot, mutta tunnusmerkin sijasta ilmoitetaan tarpeelliset henkilötiedot kuljettajasta. Sama koskee moottoripolkupyörää. Omistajalle tai haltijalle lähetettävässä maksukehotuksessa on lisäksi ilmoitettava, minkä vuoksi maksuvaatimus kohdistetaan häneen. Pykälän 2 momentin mukaan pysäköintivirhemaksua koskevassa maksumääräyksessä on mainittava maksukehotuksessa ilmoitettujen seikkojen lisäksi syy, minkä vuoksi määräys annetaan. Pykälän 3 momentin mukaan maksukeho-

tukseen ja maksumääräykseen on liitettävä tilillepanokortti pysäköintivirhemaksun maksamista varten.

Henkilötietolaissa säädetään henkilötunnuksen käsittelystä. Lain 13 §:n 1 momentin mukaan henkilötunnusta saa käsitellä rekisteröidyn yksiselitteisesti antamalla suostumuksella tai, jos käsittelystä säädetään laissa. Lisäksi henkilötunnusta saa käsitellä, jos rekisteröidyn yksiselitteinen yksilöiminen on tärkeää 1) laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi, 2) rekisteröidyn tai rekisterinpitäjän oikeuksien ja velvollisuuksien toteuttamiseksi tai 3) historiallista tai tieteellistä tutkimusta taikka tilastointia varten. Pykälän 4 momentin mukaan rekisterinpitäjän on huolehdittava siitä, että henkilötunnusta ei merkitä tarpeettomasti henkilörekisterin perusteella tulostettuihin tai laadittuihin asiakirjoihin.

Tietosuojavaltuutetun ohjeessa "Henkilötunnuksen käsittely henkilötietolain mukaan" todetaan, että henkilötunnusta saa käsitellä, jos käsittelystä säädetään laissa. Tällä perusteella henkilötunnusta saa käsitellä esimerkiksi väestötietojärjestelmässä, tieliikenteen tietojärjestelmässä, verotuksessa, rikosrekisterissä, kaupparekisterissä ja postiyrityksen osoiterekisterissä. Henkilötunnusta saadaan käsitellä myös, jos rekisteröidyn yksiselitteinen yksilöiminen on tärkeää laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi taikka rekisteröidyn tai rekisterinpitäjän oikeuksien ja velvollisuuksien toteuttamiseksi. Henkilötunnuksen käsittelyn perusedellytyksenä on, että rekisteröidyn yksiselitteinen yksilöiminen on tärkeää säännöksessä mainitun tehtävän suorittamiseksi. Ohjeen mukaan henkilötunnusta ei saa käsitellä esimerkiksi vain siitä syystä, että tietojärjestelmän ominaisuudet niin vaativat tai, että tietojen käsittely henkilötunnuksen avulla on helpompaa tai nopeampaa.

Saadun selvityksen mukaan Kuopion hallinto-oikeuden 25.4.2008 antaman päätöksen tiedoksi saatuaan Kuopion kaupungin pysäköinninvalvoja B oli antanut pysäköintivirhemaksun palauttamista koskevan maksumääräyksen, jonka eräpäivä oli 2.5.2008. Kantelija oli ilmoittanut vastalauseessaan tilinumeron, jolle hän pyysi palauttamaan maksun. Koska kaupungin käyttämä maksuyhteys oli eri pankissa kuin Kantelijalla, hän sai suorituksen tililleen 5.5.2008.

Selvityksen mukaan kaupungin käytössä oleva maksuohjelma edellyttää, että palautettava maksu kohdennetaan henkilötunnuksella oikealle henkilölle. Pysäköinninvalvontatoimistosta oli pyritty selvittämään Ajoneuvohallintokeskuksen tiedostoista Kantelijan henkilötunnusta. Ajoneuvo ei kuitenkaan ollut hänen nimissään. Tämän vuoksi pysäköinninvalvonnasta oli yritetty ottaa Kantelijaan useasti puhelimitse yhteyttä. Eräällä kerralla puhelimitse oli tavoitettu Kantelijan aviopuoliso, joka saatuaan tiedon, mistä syystä Kantelijaa oli yritetty tavoittaa, ilmoitti hänen henkilötunnuksensa. Kun henkilötunnus saatiin, maksun palautus kirjoitettiin ja lähetettiin edelleen hyväksyttäväksi.

Kaupungin lisäselvityksen mukaan henkilötunnuksen käytölle oli myös muita syitä kuin kaupungin käytössä oleva maksuohjelma. Lisäselvityksen mukaan henkilötunnus olisi tarpeen pysäköintivirhemaksua koskevassa päätöksenteossa ja saatavien perinnässä sekä asiakkaan yksilöinnin vuoksi.

Pysäköintivirhemaksusta annetun lain mukaan pysäköintivirhemaksu on virheen tehneen kuljettajan suoritettava. Auton omistaja tai haltija voi myös olla vastuussa maksusta. Maksukehotus voidaan kiinnittää ajoneuvon näkyvälle paikalle. Asetuksessa säädetään maksukehotuksessa mainittavista tiedoista, joita ovat muun ohella ajoneuvon tunnusmerkki, virheen laatu, virheen teko-aika ja -paikka sekä tili, jolle maksu suoritetaan. Henkilötunnuksen käsittelystä ei siten ole säädetty pysäköintivirhemaksua koskessa lainsäädännössä. Kun Kantelija oli vastalauseessaan ilmoittanut osoitteensa ja tilinumeronsa, henkilötunnuksen käsittelylle ei nähdäkseeni myöskään ollut tarvetta asiakkaan yksiselitteiseksi yksilöimiseksi laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi. Tietosuojavaltuutetun ohjeen mu-

kaan henkilötunnusta ei saa käsitellä vain siitä syystä, että tietojärjestelmän ominaisuudet niin vaativat tai että tietojen käsittely henkilötunnuksen avulla on helpompaa tai nopeampaa.

Käsitykseni mukaan henkilötunnuksen vaatimiselle ja käsittelylle pysäköintivirhemaksun palauttamisessa ei ainakaan tässä tapauksessa ole kaupungin selvityksissä esitetty henkilötietolaissa säädettyä perustetta.

Asian käsittelyä koskevaan tiedusteluun vastaaminen

Saadun selvityksen mukaan Kantelijaa oli yritetty tavoittaa puhelimitse hänen 2.5.2008 lähettämässä kirjeen johdosta. Tässä kirjeessään hän muun ohella tiedusteli asiansa käsittelyn etenemistä. Koska virhemaksun palauttamista koskeva asia oli päättynyt, kun Kantelijan kirje saapui pysäköinninvalvontaan, pysäköinninvalvoja harkitsi parhaiten toimivaksi tavaksi lähettää Kantelijalle 7.5.2008 tekstiviesti, jossa ilmoitettiin, että maksu oli jo palautettu hänen tililleen. Viestissä todettiin, että muilta osin Kantelija voi olla yhteydessä viestin lähettäneeseen pysäköinninvalvoajaan B:hen.

Edelleen selvityksen mukaan Kantelijalle ei kieltäydytty antamasta maksukehotuksen antaneen pysäköinnintarkastajan nimeä. Pysäköinninvalvojan käsityksen mukaan Kantelijalla oli oikeus asianosaisasemansa perusteella saada tieto pysäköintivirhemaksun määränneen virkamiehen nimestä. Pysäköinninvalvontaan liittyvien työturvallisuusongelmien vuoksi oli katsottu, että parhaiten tieto pysäköinnintarkastajan nimestä oli annettavissa pysäköinninvalvojan luona. Tämän vuoksi Kantelijaa pyydettiin ottamaan yhteyttä pysäköinninvalvoajaan. Koska Kantelija ei kuitenkaan ollut yhteydessä pysäköinninvalvoajaan, tiedon antamisesta ei voitu tarkemmin sopia. Selvityksessä ilmoitettiin maksukehotuksen antaneen pysäköinnintarkastajan nimi.

Hallintolain 8 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on toimivaltansa rajoissa annettava asiakkaalleen tarpeen mukaan hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa ja vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin. Neuvonta on maksutonta. Hallintolain 23 §:n 1 momentin mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytyksiä. Pykälän 2 momentin mukaan viranomaisen on esitettävä asianosaiselle tämän pyynnöstä arvio päätöksen antamisajankohdasta ja vastattava käsittelyn etenemistä koskeviin tiedusteluihin.

Hallintolain esitöiden (HE 72/2002 vp) mukaan viranomaisen vastaamisvelvollisuuden täyttämistä arvioitaessa yleisesti voidaan lähetä siitä, että kirjalliseen tiedusteluun annetaan vastaus pääsääntöisesti kirjallisesti. Toisaalta esitöiden mukaan asian käsittelyaika-arvio voidaan esittää joko suullisesti tai kirjallisesti.

Koska pysäköintivirhemaksun palauttamista koskeva Kantelijan kirje saapui pysäköinninvalvontaan vasta sen jälkeen, kun maksu oli jo palautettu hänelle, pysäköinninvalvoja harkitsi toimivaksi tavaksi ilmoittaa tästä Kantelijalle tekstiviestillä. Samalla Kantelijalle ilmoitettiin, että hän voi muiden kysymystensä osalta ottaa yhteyttä pysäköinninvalvoajaan.

Kantelijan kirjeessään 2.5.2008 esittämäänsä asian käsittelyn etenemistä koskevaan tiedusteluun vastattiin 7.5.2008 ilman aiheetonta viivytyksiä puhelimitse tekstiviestillä. Samassa tekstiviestissä hänelle ilmoitettiin, keneltä hän saa pyytämiään lisätietoja. Tähän nähden käsitykseni mukaan Kantelijan tiedusteluun oli pyritty vastaamaan laissa edellytetyllä tavalla. Asiassa ei tältä osin ole ilmennyt toimenpiteitäni edellyttävää lainvastaista menettelyä tai velvollisuuden laiminlyöntiä.

Pysäköintivirhemaksukehotuksen allekirjoittaminen

Siltä osin kuin Kantelija arvosteli pysäköintivirhemaksun määränneen pysäköinninvalvojan apulaisen epäselvää allekirjoitusta ja nimenselvennyksen puuttumista, totean seuraavan.

Pysäköintivirhemaksusta annetun asetuksen 3 §:n mukaan kunnallisella pysäköinninvalvojalla ja hänen apulaisellaan tulee virantoimituksessa olla sisäasiainministeriön vahvistama virkamerkki sekä ministeriön vahvistaman kuosin mukainen virkapuku tai sen määräämä tunnusmerkki. Virkamerkki on esitettävä tarvittaessa tai vaadittaessa.

Sisäasiainministeriö on asetuksen 3 §:n nojalla määrännyt päätöksessään kunnallisen pysäköinninvalvojan ja hänen apulaisensa tunnusmerkistä (136/1971), että tunnusmerkkinä on kuvio, jossa on silmä ja pysäköintiä osoittava liikennemerkki.

Pysäköintivirhemaksusta annetun asetuksen 4 §:n 1 momentin mukaan moottoriajoneuvoon kiinnitettävässä tai sen kuljettajalle annettavassa maksukehotuksessa on mainittava asian numero, ajoneuvon tunnusmerkki, virheen laatu, virheen tekoaika ja -paikka, maksettava määrä, maksuaika ja -paikka sekä tili, jolle maksu suoritetaan, seuraus maksun laiminlyönnistä sekä kenelle ja missä ajassa vastalause voidaan esittää. Pykälän 2 momentin mukaan pysäköintivirhemaksua koskevassa maksumääräyksessä on mainittava maksukehotuksessa ilmoitettujen seikkojen lisäksi syy, minkä vuoksi määräys annetaan. Pykälän 3 momentin mukaan maksukehotukseen ja maksumääräykseen on liitettävä tilillepanokortti pysäköintivirhemaksun maksamista varten.

Pysäköintivirhemaksukehotuksen allekirjoittamisesta ei ole erityistä säännöstä eikä myöskään siitä, että maksun määränneen pysäköinninvalvojan valvonta-apulaisen olisi merkittävä maksukehotukseen nimenselvennyksensä.

Olen 12.6.2008 antamassani päätöksessä (dnro 2472/4/06), joka koski asianosaisen tiedonsaanti-oikeutta pysäköinninvalvonnassa, todennut, että hyvän hallinnon periaatteiden ja julkisuuslain viranomaistoiminnalle asettamien vaatimusten sekä perustuslain 118 §:n 3 momentissa säädettyjen oikeuksien toteuttaminen edellyttävät, että asianosaiselle hänen pyynnöstään ilmoitetaan kaikkien niiden virkamiesten nimet, jotka ovat osallistuneet häntä koskevaan ratkaisuun tai toimenpiteeseen. Naantalin kaupungin pysäköinninvalvonnan menettely, jossa maksukehotuksen saaneelle asianosaiselle oli kieltäydytty antamasta tieto kehotuksen antaneen pysäköinnintarkastajan nimestä, oli siten ollut lainvastainen.

Menettelyn moitittavuutta arvioidessani otin kuitenkin huomioon sen, että Naantalin kaupungin pysäköinninvalvonta oli noudattanut vanhaa hallinnonalalla ilmeisen yleiseksi muodostunutta käytäntöä, joka oli myös todettu sisäasiainministeriön vastauksessa. Tämän vuoksi tyydyin vastaisen varalle kiinnittämään Naantalin kaupungin pysäköinninvalvonnan huomiota voimassa olevan lainsäädännön vaatimuksiin.

Totesin päätöksessä myös, että huolimatta apulaisoikeusasiamies Raution jo vuonna 2004 antamista kannanotoista pysäköinninvalvonnassa näyttäisi vieläkin olevan voimassa vanha käytäntö, jonka mukaan pysäköinninvalvonta-apulaiset toimivat tehtävässään nimettöminä. Tämän vuoksi saatoin päätökseni ja siinä esitetyt kannanotot myös oikeusministeriön ja sisäasiainministeriön tietoon huomioon otettavaksi pysäköinninvalvontaa koskevassa lainvalmistelussa ja ohjeistuksessa.

Kuopion pysäköinninvalvonnan pysäköinnintarkastaja oli 1.3.2007 allekirjoittanut Kantelijalle antamansa maksukehotuksen, mutta hän ei ole merkinnyt kehotukseen nimenselvennystään. Allekirjoituksen perusteella virkamiehen henkilöllisyys ei ollut todettavissa. Pysäköintivirhemaksua koskeva lainsäädäntö ei edellytä pysäköintivirhemaksukehotuksen antaneen virkamiehen allekirjoitusta eikä nimenselvennyksen merkitsemistä maksukehotukseen. Maksukehotuksessa tulee kuitenkin ilmoittaa, kenelle ja missä ajassa vastalause voidaan esittää. Hallintolaissa puolestaan edellytetään, että hallintopäätöksessä ilmoitetaan sen virkamiehen nimi ja yhteystiedot, jolta asianosainen voi tarvittaessa pyytää lisätietoja päätöksestä.

Toisaalta rikesakkomenettelystä annetun lain mukaan rikesakkomääräys on sen antajan allekirjoitettava. Rikesakko voidaan määrätä seuraamukseksi muun ohella tieliikennelain nojalla annettujen säännösten tai määräysten vähäisestä rikkomisesta, jotka koskevat jalankulkijoita ja suurimman sallitun nopeuden ylittämistä moottorikäyttöisellä ajoneuvolla.

Käsitykseni mukaan hyvän hallinnon virkatoimien uskottavuuden ja luotettavuuden vaatimusten kannalta arvioituna myös pysäköintivirhemaksua koskeva maksukehotus tulisi allekirjoittaa tavanomaiseen tapaan. Tämä tarkoittaa mielestäni sitä, että allekirjoituksesta tulee olla todettavissa virhemaksun määrännyt pysäköinninvalvojan valvonta-apulaisen henkilöllisyys. Useimmissa tapauksissa allekirjoitus on henkilöllisyyden tunnistettavuuden vuoksi täydennettävä myös nimenselvennyksellä.

4

TOIMENPITEET

Saatan edellä toteamani käsityksen henkilötunnuksen käsittelystä Kuopion kaupungin tietoon. Kiinnitän kaupungin huomiota siihen, että tietosuojavaltuutetun ohjeen mukaan henkilötunnusta ei saa käsitellä vain siitä syystä, että tietojärjestelmän ominaisuudet niin vaativat tai että tietojen käsittely henkilötunnuksen avulla on helpompaa tai nopeampaa.

Käsitykseni mukaan hyvän hallinnon virkatoimien uskottavuuden ja luotettavuuden vaatimusten kannalta arvioituna myös pysäköintivirhemaksua koskeva maksukehotus tulisi allekirjoittaa tavanomaiseen tapaan siten, että siitä tulisi ilmetä virhemaksun antaneen pysäköinninvalvojan valvonta-apulaisen henkilöllisyys. Valvonta-apulaisen allekirjoituksen lisäksi tämä edellyttää usein myös hänen nimenselvennystään.

Saatan edellä selostamani käsitykset Kuopion kaupungin ja kaupungin pysäköinninvalvojan tietoon lähettämällä niille jäljennökset tästä päätöksestäni.